

НАРОД

Гукоњас се не враћају

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ“ излази сваког дана по подне.

Штампарија се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник
КРСТА Ђ. МИЛЕТИЋ

Рад Париске Конференције

Савезничка Конференција држана у Паризу од 29 новембра (по новом) до 3 децембра (по новом), донела је одлуке:

I.

Одељење за блокаду:

Одељење за блокаду је на првом месту испитало уговоре савезника са Швајцарском, који се односе на блокаду и постигнути су ови резултати: Пројекат споразума између Сједињених Држава и Швајцарске и з.н.е. је пред Конференцију и био је једногласно одобрен. Сједињене Државе су одредиле делегате, они ће присуствовати расправама сталне међународне европске комисије и расправама међу савезничке комисије у Берну.

Одељење је затим проучило мере, које треба предузети да се осигура снабдевање у завојевачким крајевима и одлучило је, да Савезници имају при снабдевању у првом реду водити рачуна о исхрани белгијског и француског становништва у завојеваним пределима и то на основи програма утврђеног на конференцији у Лондону, одржаној између Британског Црвеног Крста и британске владе. Савезници гарантују потребну тонажу за извршење овога програма, имајући у виду лађе, које Британски Црвени Крст има данас на расположењу, и које ће он у будуће одредити било непосредно било уз сарадњу савезничких влада.

Затим је одељење изнело пред конференцију ову општу изјаву:

Пошто је продужењем рата потрошња свих производа несразмерно надмашила продукцију, очевидно је, да су извори у савезничким земљама и у разним неутралним земљама, мањи од данашњих потреба за исхрану.

Стога је неопходно нужно, на општи начин применити принципе, који је америчка влада прошлог јула изложила.

Као други одбор конференција је створила:

II.

Одељење за транспорте и поморски увоз и удружена одељења за снабдевање.

Савезници, сматрајући, да превозна поморска средства, која су на расположењу као и снабдевање, морају бити корисно употребљена и уједињена за вођење рата, одлучили су да оснују један међусавезнички орган у циљу координирања савезничке акције у овом погледу и утврђивања заједничког програма искористићући максимум својих извора и ограничавањем увоза да би створили могућност што интензивнијег транспорта америчких трупа.

III.

Одељење за финансије.

Финансијско одељење под председавањем министра финансија г. Клоца држало је небројене седнице, у току којих су сукцесивно претресана разна финансијска и економска питања која интересују Савезнике.

На крају овога рада одељење једногласно донело је ову резолуцију: Савезнички делегати финансијског одељења, имајући у виду координацију напора, сматрају да би био потребан један редован састанак да спреми одлуке које се односе на плаћања, кредите и интересе и да тако обезбеди заједничку акцију.

V.

Одељење за наоружање и авијатику.

Представници савезничких народа испитали су ситуацију разних својих ратних фабрикација.

Они су проучавали практична средства да би избегли сваку двојструку употребу и да сваки народ напрегне све своје силе у продукцији оних сировина које јој најбоље стоје на расположењу, због тога установљен је један савезнички одбор, који ће моћи извршити заједничке програме и применити донесене одлуке.

VI.

Одељење за морину.

29. новембра на једној седници држаној у

Паризу под председништвом француског министра морине, г. Лега, којој су присуствовали поморски представници савезничких држава, одлучено је да се установи савезнички Поморски Савет, да би осигурали што тешњу и потпунију кооперацију савезничких морина.

ИСПОД ПОЛОВИНЕ

Париз. — Према листу «Еко де Пари» Немци су од почетка рата имали око 8 000.000 људи избачених из строја. У самој месецу новембру ове године изгубили су 220.000 људи. Према овоме, Немци немају данас више од 5 и по милиона људи, и то на фронту и у позадини. У борби су већ употребили младиће од 18 година, а скоро ће и оне од 17, који су већ рекрутовани. Тако исто почетком идуће године биће позвани на преглед и младићи од 16 година. У депоима за попуњавање скоро нема више способних људи. Ова војска од 5 и по милиона, која у први мах изгледа веома велика, у ствари није довољна да задовољи потребе на свима фронтима.

ЗА ИНТЕРНИРАНЕ

Рим. — Посредством шпанског краља дошло је до споразума између Белгије и Немачке, по коме ће Белгија ослободити све немачке грађане, који су на Источне Африке били пренети у Француску и интернирани. У замену за њих Немачка ће отпустити све жене и децу, која се сада налазе у концентрационим логорима у Немачкој и која немају да издржавају никакву казну.

После ове размене приступиће се новим преговорима ради ослобођења других категорија интернираних грађана.

БРАЗИЛИЈА У РАТУ

Рио де Жанейро. — Влада је предузела ове мере: 1) забранила је сваки посредни или непосредни трговачки однос између Бразилијана и странаца, који станују у Бразилији, и са непријатељским поданицама у иностранству; 2) Непријатељским поданицима забранила је сваки извоз робе и новца; 3) Устаковела је нарочиту контролу над непријатељским предузећима; 4) наредила је интернирање свих сумњивих непријатељских гра-

ђана и 5) повншта је све уговоре склопљене на непријатељским држављанима за уступ земљишта.

У НЕВОЉИ

Цирих. — Жељу за миром откривају сви бечки и пештански листови, који пишу о крајњој оскудици у намирницама као и о очајању и осећању мржње које је обузело све становништво против Немачке.

»Наје Фраје Пресе« каже да економска ситуација није никада била критичнија. Она пребацује Немачкој, да је обманула Аустрију што се тиче румунске жетве.

ИЗ РУСИЈЕ

Атина. — Из Петрограда телеграфишу да су сви чиновници, виши и нижи, из свих министарстава и јавних надлештава, држали је-

дан збор, на коме су протествовали против насиља које врше максималисти. Они су решили да не признају Лењинову владу и да објаве општи штрајк.

Рим. — Још у самом почетку руске револуције немачке су власти почеле да врше пропаганду међу руским заробљеницима. Пропаганду су вршили у револуционарном и пацифистичком духу сами немачки професори. После добивених инструкција они су се заробљеници пуштали у слободу. Само из једног заробљеничког логора пуштено је до сада знатно више од 20.000 љака.

ИЗ ПОРТУГАЛИЈЕ

Лисабон. — Нова влада одлучила је да распусти парламенат и позвала је председника републике Бернардина машаду да поднесе оставку. Пошто је он то одбио, забрањена му је слобода кретања.

Говор др. Тресића Павичића

(Наставак)

VII.

Нечувени ужаси

Самодржац Босне, генерал Потјорек, наредио је да се сви Срби из Босне и Херцеговине протјерају преко границе. Његова се је наредба савјесно испуњавала, а ко јој се опирао, био је убијен. Становници села Сврче бијаху сви одведени, млади и стари. Када дођоше у планину Рудо, ту је војничка пратња наредила, да се стане, заповиједила несретницима, да сами своје гробове копају, па да у њих мирно легну. Многа мајка легну са својим дјететом на грудима у гроб. Али их војници не ностријелаше све на један мах, него по реду. Живи су морали мртве покопати, док на њих дође ред да буду покопани од војника, којима су тако труд приштећели. (Пошлица згражања!)

Код Самировца убише војници у новембру г. 1914. на заповијед свога официра 16 најугледнијих тежак и попа Тривка Максимовића, и то у нади «накнадног одобрења смртне осуде».

У Челебаћу, фочанског когара, искасцало је војништво све мушко становништво од 14 до 60 година, без икаквог процеса. Њихов свештеник Владимир Поповић био је објешен као таоц.

У септембру 1914., два дана након одласка српске војске из села Купиново, дођоше мађарски штрафони у овој народној пјесми прославље-

но мјесто, те затворили сваки одрасле људе. Сљедећег дана одведоше их на колима према Брчкој у Босни. Али када дођоше до гробишта, тада заповиједи командни војничке патроле једном кочијашу да утјера у гробље, јачим остали кола наставше пут. Тада штрафони поредаше петорицу угледних људи, па да прштеде фишке, пробојоше их бајунетима. Сви падоше на земљу, али су још били живи, те склопљеним рукама заклањаху и мољаху милост. Штрафони имадоше ударца милости (colpo di grazia, gnadenstoss) бајунетом у срце. Ова су имена те петорице: Миша Радосављевић назван Шабан, начелник Купиново, Грмуша Љупко Влашић, Никола Ралић и Мезиљанин. Треба још додати, да су штрафони, остављајући село Купиново запалили 20 кућа, тако да су несретници, дајелачи се од драгога збогаја, направили расвијетљене пожарама својих рођених домовна.

VIII.

Нове грозоте

Надшумар имовне општине петроварадинске, Обрад Пенчић, био је уморен потајно од војника у својој власитој кући у Кленку, гдје га кроз прозор устријелише. Жупаника Стеву Јовановића Равина на Довег Товарника одведоше војници према Иригу. Ту их сусреташе два официра, који кешто шапнуше на ухо стражмештру; а овај одмах одведе

жупника на страну, где га устријелише. Свештеника Бошка Момеровића, из Бресточа у Сријему, објесише скупа с начелником и офанским тајником све без процеса, па их онда изгораше. Попа Дујановића, једну учитељцу и још пет људи, све из Бешке, одведоше у Петроварадин и ту их свих седам уморише. У селу Голубинци стјераше војници бајунетама становнике у дворште мјесне школе и ту их, како зечеше, при тако званом тјерању у котливу (Kessel-treiben) све постријелише, док се је уз пучнаву мијешао ужасан врисак, јаук и лелек.

Ја спомињем само имена неких заображених људи, јер с именима сељака већ бих никада свршио. Никаква људска манта не би могла вписати све начине на које их убијаху. Стријелили су их из машинских пушака, утапали су их у Саву, везивали су их око пластова сијена, које би запалили. Многи лежаху читаве седмице непокопани, док су им врале очи испијале.

У Земуну уморише професора Душана Савића у неговој властитој кући, украдоше му 50.000 круна, а тијело му бацаше у Дунав.

У околици Зубаца била су објешена на почетку рата 82 човјека, без икаквог процеса, у Требињу у све 103, од којих 39 са темељног разлога,

што су били угледни људи. С истога разлога објесише у Фоча 71. Не могу да наведем број оних који су били објешени у Сарајеву, Бјелини, Сребрници, Зворнику, Автону, Вишеграду, Биљешу итд., јер не водих анкету, ну знам сигурно, да се ни ту није штедило са личином, јер је један сами угарски батаљун поврио са собом 1000 метара конопца када га послаше из Сарајева на границу. У Доњој Тузи је висјело на гранама преко 300 српских лешева. Сва српско-црногорска граница била је скоро потпуно лишена становништва и као Палатинат за Лудвига XIV. претворена у пустош.

Веле да је сам генерал Потторек потписао власторучно 3500 смртних осуда. (Поклици: Чујте! Чујте! Живихни и бројни повизи!)

КАНАДА ЗА ВОЈСКУ

Лондон. — Резултати избора у Канади значе за Ричарда Бордена, присталицу законског пројекта за обавезну војну службу, права победа. Од 82 посланика у Онтарио влада је добила 70, а од 56 у четири западне покрајине взида је добила 54.

«Тајмс» пише поводом овога: «Овакав резултат учиниће да г. Ричард Борден пошаље пету канадску дивизију у Француску, која ће попуњити тако редове канадске војске.»

НАПАД У НОЋИ

Рим. — Више пута у месецу новембру једна дивизија аустриских ратних лађа типа «Монарх» ометала је десно крило наше војске на Пјави.

Присилене нашим обалним батеријама, торпилерима и авионима, да се удаље, ове су се јединице повукле у тришанску луку, мислећи да су ту сигурне.

Пре него што би се и појавиле опет на нашој обали, два наша одважна торпилера потражила су их у њиховом далеком и сигурном закљону и нашла су их.

Предузеће је било тешко, ризично, једно од предузећа на мору, при којем се све баца на коцку.

Два торпилера талијанска, којима је била поверена тешка задаћа, взишла су у вече из лабирината венецијанских канала.

Ноћ је била магловита. Јадранским Морем владала је дубока тишина, али је море било увијено у густу маглу, коју су с времена на време обасјавали првени блескови из великих калибара, који су грмели на доњој Пјави.

Пловљење је било врло тешко.

Наједном, у таму, искрсла је једна јака сенка, неки рт истарске обале сигурно; али који?

Командант торпилерског одељења сицилијанац капетан Рицо, опазио је да су га морска струја и мрак одвукли више на југ. Исправио је правац, и торпилери мало затим били у тришанском заливу.

ги торпилер кренуо против друге оклопаче.

У том тренутку изненада једна оклопача упали рефлектор и обасја површину мора. Био је то мучан тренутак: ако рефлектор буде претраживао мале лађе, отираће их и предузеће ће трагично свршити. Рефлектор је трагао, није их видео и угасио се.

Торпилер капетана Рицо поставио се у положај за бацање торпеда, одмерио даљину и пустио торпеда.

После неколико минута настале су две страшне експлозије на боковима лађе.

Настала је права узбуна у луци. непријатељ затече у сну није знао како да се брани, међутим погођена лађа почела је тонути.

То је била оклопача «Беч». У исто време и други је торпилер бацао два торпеда и проузроковао нове експлозије. Ипак није било времена да се утврди да ли је и ова друга оклопача «Монарх» потпуно уништена. Под силовом пучнавом обалске артиљерије, два торпилера су бјжала и у зору већ била у својој бази.

КИЛМАНОВ СУД

Цирих. — Немачки мипистар спољних послова фон Килман је опет проговорио. У своје говору, који је држао у петак у комисији Рајхстага, прво је категорички демантовао вести да су у опште неке интернационалне финансијске конференције одржане; за тим је прешао на дневна политичка питања. О Русији је рекао:

«Ја лично немам шта да додам јасним речима, које је је јуче изговорио канцелар о држању Немачке. У том питању ми се нећемо удалити од принципа једне искрене, умерене и објективне политике.»

О Италији је рекао: «Интелектуална Немачка није ни са једном другом европском државом одржавала пре рата такве везе као са Италијом. Н во створена држава привлачила је на себе, под окриљем тројног савеза, пажњу, моћ и богатство.»

Иако смо сви осетили неисказану горчину видећи Италију под утицајем једне покварене штампе и како, вођена државницима без скрупула, води политику инспирисану једино о свајачким жељама, ипак многи од нас нису се могли одрећи симпатија према италијанском народу у часу његове несреће.»

О немачким циљевима рата рекао је фон Килман:

«Ако наши противници истински желе да сазнају шта ми хоћемо, то је за њих врло ла-

ко; има доста средстава да дођу до тога.»

Али то би био јединствен случај у историји да је се ма какво велико удружење за решавање интернационалних питања састало а да није претходно измењало погледе и расветлило ситуацију.

АМЕРИКА И АУСТРИЈА

Вашингтон. — Предузете су озбиљне мере против аустро-угарских поданика у целој Северној Америци. Многи су већ као сумњиви уапшени и биће интернирани, а ко не увере власти да ће се у будуће мирно држати. Велики број аустриских поданика изјаснили су се за савезнике. непријатељским по-

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

Извештај Штаба Источне Војске. — Приликом једног испида Енглези су заробили једног официра и 51 бугарских војника.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Јужно од Сасоросо, лево од долине Френцеле, одбили смо један напад на наш омални истакнути положај, и задобили неколико заробљеника. На Старој Пјави, јужно од Граденега, локална борбена активност била је доста интензивна. Спречили смо непријатеља у више покушаја да пређе реку. Код кортељаца непријатељ

је снажно напао мост, али су га наши храбри мрнарци одбили и задобили 35 заробљеника. Северно од Монте Грана наши су авијатичари оборили један непријатељски аероплан, а ути смо апарат оборили из топова близу Ловадена.

САОПШТЕЊА

Делегат Министарства Правде (Евзонска ул. 11.) моли сву господу свештенике, која при себи имају Зборник Архиепископског Сабора од Т. Петковића и Др. Чече Мајатовића и Привремену Уредбу о устројству Духовних Судова у Новим Крајевима, да га изводе извести о томе.

У исти мах моли да му се што пре јави: Гђ да Анка Димитријевићева, учитељица из Битоља, и Г. Владимир Сретеновић.

Непријатељска извиђачка одељења, која су покушала да се приближе ноћас нашим положајима југоисточно и североисточно од Пасшандела, одбили смо и растерали нашом ватром. Задобили смо неколико заробљеника. На осталом делу фронта ништа важно.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Непријатељска извиђачка одељења, која су покушала да се приближе ноћас нашим положајима југоисточно и североисточно од Пасшандела, одбили смо и растерали нашом ватром. Задобили смо неколико заробљеника. На осталом делу фронта ништа важно.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ЛОНДОН. — Енглеска влада је усвојила захтев да ослободи руског анархисту Чачорана, кога је Троцки наименовао за руског амбасадера у Лондону, али под условом да одмах испусти Енглеску.

БЕРН. — У немачким угљеним мајданима избили су многа штрајкови услед велике оскудице у храни и неправилне поделе намарница. Фелдсман, посланик Центра изјавио је у Рајхстагу, да рударима немају поверења у садашњег министра за изхрану.

ПАРИЗ. — Влада је јуче објавила указ којим се одобрило организовање једног специјалног корпуса од Чеха и Словенца.

БЕРН. — Фон Тирпиц је држао говор радницима Крупове фабрике, и том је приликом рекао: Енглеска је заузела наше колоније и докопала се Месопотамије и Палестине. Она је створила основицу за своју колонијалну сипремацију, уништила немачку економску конкуренцију и погазила нашу част и наш престиж.

БЕРН. — Чернин је у Берлину конференсио са Килманом, Хертлингом, Хинденбургом и Лудендорфом, и присуствовао је Крунском Савету, коме је председавао Кајзер.

РИМ. — Италијани у Сицилијеним Дожавама биће увршени у американску војску, а Американци у Италији у италијанску војску.

ЦИРИХ. — Ново пангерманистичко удружење «Верна Цару» намерава да веди крајњу борбу против демократске струје у Пруској, која не поштује државни интегритет.

ПЕТРОГРАД. — Немци су известили максималисте да ће стрељати руске авијатичаре, који су бацали максималистичке прокламације немачким трупама, ако буду заробљени.

ХАПАРАНДА. — Керенски је жив и здрав. Његове су га присталице одредиле за свога кандидата у Скупштини.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ 7. децембра слабија ватрена активност.

НАШИ ОГЛАСИ

ЕМАНУЕЛ ЕКОНОМ париски зубни лекар — Игнастијева бр. 301, прима од 9-12 пре, и 2-6 часова по подне.

4-5

Српско Трговачко Друштво Улица Александра Великог број 4, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује вањом свету, да се користе услугама ове новчане установе за све своје послове. Врши на својој благодатној размени свих новчаних монета по повољним дневним курсевима.

4-10